

Utdanningsdirektoratet

Oppdragsbrev for 2007 til

- Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring
- Nasjonalt senter for fremmedspråk i opplæringen
- Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen
- Nasjonalt senter for leseopplæring og leseforskning
- Nasjonalt senter for matematikk i opplæringen
- Nasjonalt senter for naturfag i opplæringen
- Nasjonalt senter for nynorsk i opplæringa
- ITU – Forsknings- og kompetansenettverk for IT i utdanning

Statsbudsjettet 2007, kapittel 0226

Januar 2007

INNHOOLD:

1.	INNLEDNING	3
2.	STYRING AV SENTRENE	3
3.	OPPDRAG FOR 2007 – FELLES PRIORITERINGER FOR ALLE SENTRENE.....	4
4.	PRIORITERINGER FOR DET ENKELTE SENTER	4
4.1	Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring (NAFO)	4
4.2	Nasjonalt senter for fremmedspråk i opplæringen	5
4.3	Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen	5
4.4	Nasjonalt senter for leseopplæring og leseforskning	6
4.5	Nasjonalt senter for matematikk i opplæringen	6
4.6	Nasjonalt senter for naturfag i opplæringen	7
4.7	Nasjonalt senter for nynorsk i opplæringa	7
4.8	ITU – Forsknings- og kompetansenettverk for IT i utdanning	8
5.	RAPPORTERING AV FAGLIGE AKTIVITETER I 2007	8
6.	ØKONOMI.....	8
6.1	Økonomiske ramme for de nasjonale sentrene	8
6.2	Økonomirapportering	9
6.3	Rettigheter til produkter og royalty ved oppstart av prosjekter	9

1. INNLEDNING

Dette oppdragsbrevet er utformet med grunnlag av samarbeidsavtalen mellom departementet og vertsinstitusjonen, St.prp. nr. 1 (2006-2007), Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev til Utdanningsdirektoratet datert 20.12.2006 og mandatene til de enkelte nasjonale sentrene.

Sentrene er organiserte etter § 1-4 *Særlig ansvar for enkelte institusjoner* i Lov om universiteter og høyskoler:

§ 1-4 Særlig ansvar for enkelte institusjoner

(4) Departementet kan i samråd med institusjonen legge driften av en nasjonal fellesoppgave til en bestemt institusjon, uten at institusjonens egne styringsorgan har ansvaret for den faglige virksomheten.

De nasjonale sentrene er:

- Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring (NAFO) v/Høgskolen i Oslo
- Nasjonalt senter for fremmedspråk i opplæringen v/Høgskolen i Østfold
- Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen v/Høgskolen i Bodø
- Nasjonalt senter for leseopplæring og leseforskning v/Universitetet i Stavanger
- Nasjonalt senter for matematikk i opplæringen v/NTNU, Trondheim
- Nasjonalt senter for naturfag i opplæringen v/Universitetet i Oslo
- Nasjonalt senter for nynorsk i opplæringa v/Høgskolen i Volda
- ITU – Forsknings- og kompetansenettverk for IT i utdanning v/Universitetet i Oslo

Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen ble opprettet i november 2006.

ITU er knyttet til Universitetet i Oslo, gjennom en samarbeidsavtale mellom Universitetet i Oslo og Utdannings- og forskningsdepartementet. ITU styres formelt av Utdanningsdirektoratet på lik linje med de nasjonale sentrene.

Faglig styring og oppfølging av de nasjonale sentrene er delegert fra Kunnskapsdepartementet til Utdanningsdirektoratet. Sentrenes rapportering skal skje til *Avdeling for finansiering og forvaltning* i Utdanningsdirektoratet.

2. STYRING AV SENTRENE

Departementet har ved etableringen av sentrene inngått samarbeidsavtaler med vertsinstitusjonene. Departementet utarbeidet også et mandat for det enkelte senter. Mandatene er blitt justert med hensyn til at det faglige og økonomiske styringsansvaret er delegert til direktoratet.

I Utdanningsdirektoratet har *Avdeling for finansiering og forvaltning* ansvaret for økonomioppfølging og koordinering av den faglige styringen av sentrene. Det er opprettet et team som skal ivareta den faglige oppfølgingen.

Styringen av sentrene vil skje gjennom det årlige oppdragsbrevet. Eventuelle endringer i oppdraget vil bli meddelt skriftlig. Det avholdes minst ett dialogstyringsmøte med hvert enkelt senter. I tillegg vil det årlig være minst ett fellesmøte for alle lederne av sentrene for bl. a. erfaringsutveksling. Ut over den formelle styringen har sentrene løpende samarbeid med den enkelte fagkontakt i direktoratet om gjennomføring av oppdraget. Endringer i oppdrag og prioritering i samarbeid med fagkontakten foreta ytterligere prioriteringer.

Vertsinstitusjonen har det administrative ansvaret med personalansvar for ansatte ved senteret.

3. OPPDRAG FOR 2007 – FELLES PRIORITERINGER FOR ALLE SENTRENE

Mandatene gir de overordnede føringene for sentrenes oppgaver og aktiviteter. Ut fra sentrale statlige satsinger vil Utdanningsdirektoratet i det årlige oppdragsbrevet kunne gi prioriteringer innenfor strategiplanene og mandatene. Sentrene skal framstå som nasjonale og landsdekkende.

I 2007 vil oppfølging av Læreplanverket for Kunnskapsløftet og *Strategi for kompetanseutvikling i grunnopplæringen 2005-2008* være høyt prioritert

Sentrene skal

- bidra i implementeringen av nye læreplaner
- ha ansvar for å avdekke kompetansebehov regionalt og lokalt
- ha særlig ansvar for at tilbud innen kompetanseheving blir praksisnære
- samarbeide med skoleeiere, og holde skoleledelse og fylkesmannen orientert om tilbud innen kompetanseheving
- ivareta koordinatorfunksjonen i aktuelle nettverk for kompetanseutvikling jf eget brev og samarbeide med UH-sektoren om videre- og etterutdanningstilbud
- bidra til at grunnutdanningen av lærere og førskolelærere blir styrket
- samarbeide med andre nasjonale sentre der det er tjenlig
- spre og formidle resultater fra forskning og utviklingsarbeid
- spre kunnskap om gode opplæringsmodeller
- bistå direktoratet med å utarbeide status-/situasjonsrapporter når departementet ber om slike

4. PRIORITERINGER FOR DET ENKELTE SENTER

4.1 Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring (NAFO)

NAFO har ansvar for kompetansebygging for barn i førskolealder, i grunnopplæringen, voksenopplæring og høyere utdanning. Senteret skal delta i oppfølging av strategiplanen "Likeverdig opplæring i praksis!" Utdanningsdirektoratet kan etter avtale gi oppdrag til NAFO om å rapportere på de enkelte tiltak på kort varsel.

Senteret skal

- lede arbeidet med og dokumentere utvikling av gode modeller for opplæring i flerkulturelle grupper, særskilt språkopplæring i barnehagen, grunnopplæringen (også forsøk med morsmål som andrespråk), leksehjelp og sommerskole, familielæring, opplæringsprogram på tvers av nivå, modeller for samarbeid med bibliotekene og for samarbeid mellom skole og hjem(sammen med FUG). Prosjekter for 16-20-årige minoritetsspråklige med mangelfull skolebakgrunn skal ha et spesielt fokus.
- gjennomføre en spesiell satsing i forhold til Barnehageløftet (og Språkløftet) i form av ulike kompetanseutviklingstiltak og prosjekter. Dette skal skje i samarbeid med fylkesmennene, barnehageeiere og høyskoler/universiteter.
- bistå i arbeidet med å inkludere minoritetsspråklige studenter i høyere utdanning.

- utvikle verktøy for å kartlegge elevens skolebakgrunn, vurdere lese- og skriveutviklingen hos språklige minoritets elever, og for å identifisere og arbeide med elever med spesialpedagogiske behov.
- bidra til kompetanseutvikling gjennom prosjekter i PPT på ulike nivåer.
- samarbeide med de nordiske landene om å tilby kompetanseutviklingsprogram for lærere
- planlegge og gjennomføre nasjonal konferanse knyttet til strategiplanen "Likeverdig opplæring i praksis!" i samarbeid med nettverkene og delta i gjennomføringen av regionale konferanser

4.2 Nasjonalt senter for fremmedspråk i opplæringen

Fremmedspråksenteret skal delta i oppfølgingen av strategiplanen "Språk åpner dører".

Senteret skal

- følge opp utviklingsarbeid knyttet til ulike metodiske tilnærminger til fremmedspråkopplæring og tilretteleggingen av andre fremmedspråk som et praktisk fag
- bygge ut og styrke regionale og nasjonale tilbud til lærerne, herunder nettbaserte ressurser, og øke involvering av fagdidaktikere og andre ressurspersoner i UH-sektoren
- bidra med støtte- og informasjonsfunksjoner for utviklingsprosjekter innenfor rammene av strategiplanen
- sette i gang skolerettede forskningsprosjekter
- videreføre internasjonal nettverksbygging

4.3 Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen

Senteret må etableres og bygges opp som et nasjonalt senter med et nettverk bestående av relevante miljøer og kontaktpersoner. Strategisk plan for kunst og kultur i opplæringen skal legges til grunn for aktivitet senteret initierer og følger opp.

Senteret skal være et nasjonalt ressurssenter for kunst og kultur i opplæringen og favne barnehage, grunnskole, kulturskole og videregående opplæring, førskolelærere, lærere som underviser i kunst og kultur i grunnopplæringen og lærerutdanningen, skoleledere, studenter, forskere og læremiddelutviklere.

Senterets hovedoppgave vil være å gi skoleledere og lærere støtte og kompetanse for å styrke deres arbeid med estetiske fag, kunsthøgskole og estetikk i skolehverdagen. Det innebærer at alle som har sitt arbeid i barnehage, grunnskole, kulturskole, videregående skole, lærerutdanning og kunstutdanning skal være kjent med, og ha nytte av senterets virksomhet.

Senterets spisskompetanse om opplæringens formål og grunnlagsdokumenter skal komme alle til del som arbeider med å utvikle tilbud for og samarbeid med de som har sitt daglige arbeid i opplæringen.

Koordinering, kartlegging og situasjonsbeskrivelser av status for arbeid med kunst og kultur i opplæringen vil være sentralt for senteret - som grunnlag for analyser og initiativ til ønsket utvikling når det gjelder å stimulere aktivitet og utvikle ny kompetanse.

Fokuset på kunstopplevelser, læringsstrategier og varierte arbeidsmåter på basis av læreplanenes kompetansemål skal styrkes gjennom senterets arbeid.

Senteret skal, i samarbeid med Utdanningsdirektoratet, gi nasjonale føringer for arbeid på feltet og samtidig bidra til hvordan arbeidet kan styrkes og videreutvikles lokalt ved å bistå kommunene i deres arbeid med å utvikle kulturskolene til ressursentra, bidra til erfaringsdeling og inspirasjon på grunnlag av demonstrasjonskulturskolenes virksomhet. Senteret skal bidra til å skape god progresjon og sammenheng i kunst- og kulturfagene gjennom hele utdanningsløpet, og bistå skoleeiere på kommunalt og fylkeskommunalt nivå i forbindelse med formidling og kompetanseutvikling.

Senteret skal bygge kompetanse og utføre sitt arbeid i samarbeid med relevante fagmiljøer nasjonalt og internasjonalt. Dette innebærer løpende samarbeid med lærer- og kunstutdanning, organisasjoner, forvaltningsetater og institusjoner i kultur- og skolesektor. Satsing som initieres gjennom arbeid med Den kulturelle skolesekken inngår i dette arbeidet.

Senteret skal bidra til økt kunstfaglig kompetanse i grunn- og etterutdanning for skoleledere og lærere, fremme forskning og bidra til analyser og spredning av kunnskap. Senteret vil fungere som et informasjons- og kraftsenter for fagmiljøer, politikere og allmennheten.

I tillegg til de overordnede prioriteringene for de nasjonale sentrene skal senteret i samarbeid med fagkontakten prioritere oppgaver innen mandatet.

4.4 Nasjonalt senter for leseopplæring og leseforskning

Lesesenteret skal delta i oppfølgingen av strategiplanen "Gi rom for lesing!" Senteret er sentral samarbeidspartner i utarbeidelsen av dokumentet for "Gi rom for lesing! – veien videre" som skal leveres Kunnskapsdepartementet i april 2007.

Senteret skal

- utarbeide en ny modell for bedre landsdekkende spredning av senterets kompetanse i tilknytning til Kunnskapsløftet, og gjennomføre tiltak.
- delta som koordinator i nettverkene for norsk, skolebibliotek og læremiddelkunnskap for kompetanseheving av lærere, lærerutdannere og lærerstudenter og ta ansvar for å gjennomføre tiltak.
- gjennomføre den nasjonale konferansen om lesing og leseopplæring (tiltak 24) i nært samarbeid med Fylkesmannen i Sør-Trøndelag og bidra i gjennomføringen av fylkesvise konferanser.
- legge fram forslag til plan for 2008-2010 om Lesesenterets strategi og tiltak etter at "Gi rom for lesing!" er avsluttet.

4.5 Nasjonalt senter for matematikk i opplæringen

Matematikkenteret skal delta i oppfølging av tiltaksplanen "Et felles løft for realfagene" Senteret skal bidra i revisjon av planen.

Senteret skal

- legge fram ulike modeller som sikrer at ordningen med ressurspersoner blir mest mulig selvfinansierende
- prioritere videregående opplæring når det gjelder veiledning i bruk av nye arbeidsmåter basert på elevene som aktive i egen læringsprosess

- intensivere tiltak for å få flere jenter til å velge matematikk og matematikkrelaterte studier
- sette opp forslag til samarbeidsavtaler med Vitensentrene om realfagsatsingen.
- utforme informasjonsmateriell og kurstilbud knyttet til den nye læreplanen for det flerfaglige emnet "Teknologi og design"

4.6 Nasjonalt senter for naturfag i opplæringen

Naturfagsenteret skal delta i oppfølging av tiltaksplanen "Et felles løft for realfagene". Senteret skal bidra i revisjon av planen.

Senteret skal

- legge fram ulike modeller som sikrer at ordningen med ressurspersoner blir mest mulig selvfinansierende
- bygge ut nettstedet naturfag.no
- utvikle samarbeidsmodeller med Vitensentrene for å kunne utnytte naturfag-ambassadørene også som regionale kontakter for vitensentrene
- bidra til å skape en identitet for de to nye realfagene i videregående opplæring: *Geofag* og *Teknologi og forskningslære*. Det gjelder utvikling av undervisningsideer og etterutdanningstilbud
- ha ansvar for den nasjonale skolesatsingen i *Det Internasjonale Polaråret (IPY)* i samarbeid med Forskningsrådet

4.7 Nasjonalt senter for nynorsk i opplæringa

Nynorsksenteret samarbeider med Utdanningsdirektoratet om utarbeiding av strategiplanen for nynorsk i opplæringa, som skal leverast til Kunnskapsdepartementet i februar 2007. Senteret skal delta i oppfølginga av planen

Senteret skal

- utvikle og marknadsføre etter- og vidareutdanningskurs for lærarar og lærarstudentar i samband med Kunnskapsløftet og ny læreplan
- setje i gang forsøks- og utviklingsarbeid i grunnskule og videregående skule for å styrkje norskkompetansen til elevane og få kunnskap om vilkåra for å oppnå slik kompetanse. Forsøks- og utviklingsarbeidet bør evaluerast undervegs
- arbeide med styrking av rammevilkåra for elevar med nynorsk som hovudmål og utarbeide særskilde tiltak for at barn og unge skal få lese meir nynorsk:
 - litteratur på nynorsk for barnehagen
 - tilgang til og val av nynorske læremiddel
 - litteratur på nynorsk i skulebiblioteka
 - blad og magasin på nynorsk for lesing utanom skulen
 - perspektiv på tospråks situasjonen i lese kampanjar og Den kulturelle skulesekken
- ta initiativ til ei landsomfattande gransking av norskundervisninga for elevar med nynorsk som hovudmål med fokus på desse hovudområda:
 - lærarkompetanse
 - norskopplæringa for nynorskelevar
 - karakternivå

4.8 ITU – Forsknings- og kompetansenettverk for IT i utdanning

ITU er ansvarlig aktør for flere tiltak i strategiplanen Program for digital kompetanse.

Senteret skal

- bidra i arbeidet med å iverksette tiltak under Plan for kunnskapsdannelse, læring og erfaringsdeling
- se spørringer til grunnopplæringen, som ITU-monitor, i sammenheng med Utdanningsdirektoratets spørringer og undersøkelser
- gjennomføre vurderingsarbeid knyttet til prosjekt *Lærende nettverk*
- følge opp, spre og formidler resultater fra internasjonal forskning på området IKT i opplæringen
- følge med på og spre informasjon om teknologiske nyvinninger som kan få betydning for bruk av digital medier i opplæringen

5. RAPPORTERING AV FAGLIGE AKTIVITETER I 2007

Årsrapporten fra sentrene for 2007 skal vise den faglige aktiviteten og regnskapet. Årsrapporten skal ta utgangspunkt i senterets årsplan, mandat og oppdragsbrev og vise hva som er utført innen satsingsområdene og tiltakene i den overordnede strategiplanen for senteret. Det er ønskelig at en også får med hva som en har av utfordringer framover.

Når det gjelder utforming av årsrapporten, kan senteret velge en form som det finner hensiktsmessig. Frist for innsending av årsrapport er 01. mars 2008.

6. ØKONOMI

Utdannings- og forskningsdepartementet har i tildelingsbrev til Utdanningsdirektoratet stilt midler til disposisjon for Utdanningsdirektoratet for 2007.

Utdanningsdirektoratets styring av senteret innebærer årlig tildeling, samt godkjenning av arbeidsplan og budsjett. Basert på de rammer som er gitt, ber vi om at sentrene utarbeider årsplan og budsjett for virksomheten for 2007, og sender denne til *Avdeling for finansiering og forvaltning*. Når det gjelder bruk av "overhead", skal ressursrammen for dette komme fram i budsjettet.

6.1 Økonomiske ramme for de nasjonale sentrene

Utdanningsdirektoratet stiller til rådighet en økonomisk ramme på 5,1 mill. kroner til NAFO og 6 mill. kroner for 2007 for de andre nasjonale sentrene over kap 0226 post 21 i statsbudsjettet.

Utdanningsdirektoratet, ved *Avdeling for finansiering og forvaltning*, vil på bakgrunn av endelig oppdragsbrev foreta utbetaling til sentrene. Utbetalingen gjennomføres to ganger i året – innen 10. mai og innen 10. oktober.

Utdanningsdirektoratet viser videre til § 17 i bevilgningsreglementet for staten når det gjelder kontroll av midlene:

“Når det av statsmidler ytes tilskott eller bidrag til offentlig eller privat virksomhet som ellers ikke er undergitt departementets kontroll, skal det, hvis ikke annet bestemmes, overfor mottakeren tas forbehold om adgang for den forvaltningsgren som yter bidrag eller tilskott, og for Riksrevisjonen, til å iverksette kontroll med at midlene nyttes etter forutsetningene.”

6.2 Økonomirapportering

Sentrene bes ut fra eget økonomisystem om å utarbeide økonomirapporter til Utdanningsdirektoratet. En ber om at rapportene viser hvordan regnskapet utvikler seg i forhold til budsjettammen og disponeringsplanen, og at det spesielt legges vekt på å kommentere eventuelle avvik og faseforskyvninger. Det skal utarbeides skriftlige kommentarer til økonomirapporten som omtaler eventuelle avvik og de tiltak som måtte foreslås iverksatt for at driften skal tilpasses den økonomiske ramme som er gitt.

Følgende tidspunkt er satt for levering av økonomirapporter til Utdanningsdirektoratet, *Avdeling for Finansiering og forvaltning*:

- Regnskap pr 31.08.2007 med frist til Utdanningsdirektoratet 15.09.2007
- Regnskap pr 31.12.2007 med frist til Utdanningsdirektoratet 01.03.2008

Økonomirapport sendes på e-post til:

okonomirapport.nasjonale@utdanningsdirektoratet.no

Utdanningsdirektoratet sørger selv for at økonomirapporteringen fra sentrene ivaretas på forsvarlig måte i hht lov og regelverk for arkiv.

Dersom den interne løpende økonomistyringen ved sentrene viser avvik fra godkjent økonomisk ramme, skal det gis melding om dette til Avdeling for finansiering og forvaltning i Utdanningsdirektoratet uten ugrunnet opphold og uavhengig av tidspunkt.

Når det gjelder årsregnskapet fra sentrene, skal dette være påtegnet av økonomiansvarlig ved vertsinstitusjonen.

Utdanningsdirektoratet ber videre om at regnskapsrapporteringen viser hvor stor del av tildelingen som disponeres som "overhead", og at dette omtales ved en fotnote til regnskapet.

Videre skal økonomirapporteringen for 3.tertial gi en balanseoversikt slik at Utdanningsdirektoratet kan kontrollere at årsavvik følger aktivitet.

6.3 Rettigheter til produkter og royalty ved oppstart av prosjekter

Når det gjelder rettigheter til "produkter" og royalty viser Utdanningsdirektoratet til at dette skal avklares i en avtale ved starten av prosjekter etc. Dersom dette ikke gjennomføres, anser Utdanningsdirektoratet at opphavsretten tilfaller staten ved Utdanningsdirektoratet.